

Inovacija iz TRADICIJE

Nova generacija estonskih tekstilnih dizajnera koketira na granici primijenjene umjetnosti i dizajna nudeći inovativna rješenja za poznate proizvode, razvijajući napredne materijale te duhovita rješenja za uporabne predmete u interijeru ili eksterijeru

TEKST TATJANA BARTAKOVIĆ FOTO DALIBOR STRUJIĆ, TIIT VEERMAE

Lampa Buoy inspirirana je oblikom bove u težnji razvoja voodopornog rasvjetnog tijela. Jednako je prigodan za interijer kao i javne površine. Dizajn: Margus Triibmann

Arhitekt Sten Ader projektirao je inovativni EasyHome - sustav montažnih drvenih kuća za stanovanje ili sekundarne potrebe minimalističke forme s velikim terasama i staklenim površinama. Predstavljamo najnoviji model upravo izgrađen u finskom Tammisaari

Estonski dizajn moguća je nova kolijevka za rast tendencija koje se već primjećuju u suvremenom dizajnu. Već dulje vrijeme razvijano zasićenje ljudi proizvodima tehnološke savršenosti, unificiranosti i globalne dostupnosti izlilo se kao kap preko čaše ekonomskom krizom koja je dotadašnju žed za savršenstvom zamijenila skromnošću i potrebu za ručno izrađenim predmetima inovativnog dizajnerskog predznaka

Hiperprodukcija zapadnih zemalja s etabliranim dizajnerskim brendovima, kao i proizvodno najpovoljnije azijsko tržište, danas su na istoj raskrsnici, jednako tražeći nove vrijednosti stvaranja. Prednost male zemlje poput Estonije, ili Hrvatske, u nevinosti je zanimljivih i svježih dizajnerskih ideja, neopterećenih kompleksnim industrijskim proizvodnim procesima. Iako je estonsko gospodarstvo jedno od najbrže rastućih svjetskih ekonomija u posljednjoj dekadi, razvoj dizajna zaobišao ju je u većoj mjeri i nije se počeo etablirati sve do njezina osamostaljenja početkom 90-ih godina prošlog stoljeća.

Danas estonski dizajneri imaju većinu potrebnih uvjeta da nadvladaju izazov u postojanju značajnim faktorom na međunarodnoj dizajnerskoj karti, a da ipak očuvaju sebi svojstven izraz ukorijenjen u tradiciji obrta, ručnog rada i etničkih elemenata koje artikuliraju modernim dizajnerskim jezikom. Nimalo pomodni i povučeni zapadnim trendovima, estonski dizajneri ostali su vjerni svojoj tradiciji, temelju na kojem se već nazire budući identitet njihova dizajna.

Nikako nije za zanemariti izuzetno aktivnu atmosferu inovacije prisutnu u estonskoj Vladi, gospodarstvu i glavnom Gradu Tallinnu - neizostavnim mehanizmima koji svjesno podržavaju dizajn kao sastavni dio svojih programa. Pozitivna klima i uzorni model Estoncima prilazi sa sjevera iz Finske, s kojom je Estonija već stoljećima prirodno povezana ne samo Baltičkim morem, nego i gospodarsko-kulturnom suradnjom. Najizraženije je ipak prisutan autorski dizajn jer estonske kompanije još izbjegavaju uključiti dizajn u razvoj proizvoda. Tu >

STUDIO KEHA3

Produkt dizajneri Margus Triibmann i Tarmo Luisk te menadžer Ville Jehe osnivači su studija Keha3, koji je postao prva dizajnerska tvrtka u Estoniji što samostalno upravlja cijelim produkcijskim lancem. Poglavitno dizajniraju predmete za interijere, ali i urbanu opremu, da bi do danas imali već dvadesetak realiziranih proizvoda u svojem portfoliju. Svjetleća klupa Peatakana nastala je iz potrebe za univerzalnim namještajem u privatnim dvorištima i javnim prostorima. Taj se plastični stolac može koristiti u nekoliko različitih obratnih pozicija - za tipičnu lokalnu situaciju koju uzrokuju česti snažni vjetrovi s Baltika. Keha3 specijaliziran je za elektroničku opremu, posebno LED-tehnologiju koju koristi u rasvjetnim tijelima Kaubapall, Wannabe i Buoy. Posljednji je inspiriran oblikom bove, a namjera je bila razviti voodoporno i energetski samoodrživo rasvjetno tijelo.

Peatakana - univerzalni rasvjetni i sjedeći objekt. Dizajn Ville Jehe, Tarmo Luisk i Margus Triibmann

GORE: gumeni kotač postaje sjedalica Kruss opšivena vunom.
DESNO: lopta za sjedenje Cosmos višestruko je uporabiva u interijeru. Na njoj se može sjediti, skakati i dekorirati prostor. Vanjski je dio periv i lagano se skida. **SASVIM DESNO:** drveni tepih Floor povezan je vunanim nitima u ornament Seto čipke

MONIKA JÄRG

Tekstilna dizajnerica Monika Järg kombinira različite materijale i uspijeva iznenaditi metodama njihove upotrebe na neočekivanim površinama. Zbog hladne klime Estonci redovito na podove svojih domova stavljaju tepihe, dok im se drvo nameće kao prirodni materijal iz okružja. Monika je izokrenula pravilo i osmislila drveni tepih Floor (proizvođač Tekstil Ruumis), u kojem daske od nauljene breze prošiva vunanim nitima, stvarajući ornamentalni uzorak estonske Seto čipke. Na jednak način Monika vunu ušiva i na površinu starih guma pretvarajući ih u sjedalice.

> inerciju ipak ne dijele i estonski dizajneri, iznenađujuće znatiželjni i agilni. Karakterizira ih istraživanje novih odnosa materijala i tipologija u postojećim uvjetima, a samostalno produciraju rješenja i pronalaze načine za distribuciju svojih proizvoda.

Najupečatljiviji dojam u Tallinnu, estonskoj metropoli, ostavlja nezaobilazna, velika srednjovjekovna gradska jezgra koja obiluje zapanjujućim mnoštvom trgovina rukotvorinama tradicionalnog sadržaja. Stoga nije upitna dizajnerska orijentacija koja kao da se trudi stvoriti prirodnu protutežu suvremenim komentarom starih vještina. Nova generacija tekstilnih dizajnera koketira na granici primijenjene umjetnosti i dizajna, nudeći inovativna rješenja za poznate proizvode. U suradnji sa stručnjacima za IT tehnologije razvijaju napredne „inteligentne“ materijale, jednako koristeći i dostupne materijale poput vune, tekstila, gume i drva, oblikujući inovativna i duhovita rješenja za uporabne predmete u interijeru ili eksterijeru - na razini samostalne i zapravo manufakturne produkcije.

Čak 40 posto estonske površine prekriveno je šumom i posljednjih je godina upravo industrija namještaja jedna od brzorastućih u zemlji, iako još nije značajno razvijen segment dizajnerskog namještaja. Većinu produkcije estonskog dizajna iz posljednje dvije godine imali priliku upoznati na izložbi 100 metara dizajna, održanoj ove jeseni u Tallinnu kao dio festivala Design Night. Izložba je postavljena u jednoj od Rotermannijevih hala, u kojoj se prije stotinjak godina mljelo brašno i pekao kruh, a danas se teži obnoviti je za centar kreativne industrije.

U estonskih se dizajnera zamjećuje visoka ekološka svijest, ekonomicnost, bliskost prirodnim i recikliranim materijalima, znatna estetičnost te poštivanje okruženja, za koje osmišljavaju svoja rješenja. Nekolicina njih vodila se user friendly usmjerenjem i iz svima cjenovno dostupne šperploče dizajnirala nenametljive uporabne predmete koje je jednostavno sastaviti, koristiti, premjestiti, a estetikom ostvaruju sklad u prostoru.

Polica Comb, Jasnusa Orgusaara, impresivnog je sferičnog oblika, a uz funkciju izlaganja pruža i dekorativni element zidu jednako efektan u većini prostorija u domu. Preuzimate ga u plosnatom paketu i

ANNIKE LAIGO

U posljednjih nekoliko godina Anni Laigo razvila je istoimeni brend u sklopu kojeg je dizajnirala niz rješenja za interijere - od zavjesa, svjetlećih tepiha, stolnjaka i garnitura za sjedenje. Među potonjima ističe se obla sjedalice Šljunak, inspirirana morskom obalom. Unutrašnjost joj je umalo tvrda poput kamena zahvaljujući kalupu od poliuretanske pjene, no njezinoj mekoći i ugodni sjedenja pridonosi oplata od ručno izrađenog filca s umetnutim vlaknima lana.

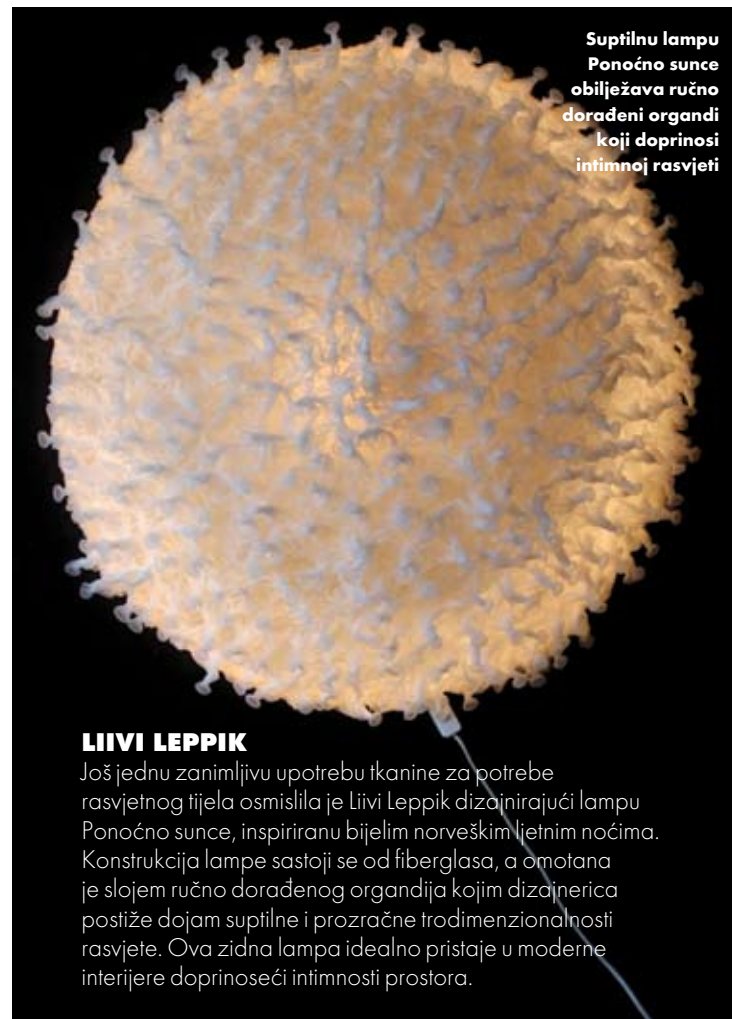
Obla sjedalice Šljunak mekane je površine zahvaljujući oplati od ručno izrađenog filca s vlaknima lana. Pruža toplinu i ugodu sjedenja

Seriya Soomusvilt proizvoda od filca specijalnost je Kadi Pajapuu koja tu vrst vune primjenjuje na prekrivačima, jastucima i tapiserijama. Žarke boje unose živost u hladnom zimskom periodu s manje svjetlosti

KADI PAJAPUU

Dizajnerica Kadi Pajapuu inovativno je upotrijebila model vunene pređe koji služi za tkanje tepiha i torbi, otvorivši time nove mogućnosti drugim estonskim dizajnerima. Njezina karakteristična i upečatljiva serija jastuka i prekrivača žarkih boja Soomusvilt nastala je od filca i vrlo je omiljena i prisutna u estonskim interijerima. Monika i Kadi samo su neke od estonskih dizajnerica okupljene u Loovali - dizajnerskom inkubatoru i prodajnoj galeriji u komercijalnom centra Rotermanni, u samom središtu Tallinna, okruženog starih industrijskim halama iz 19. stoljeća.

Suptilnu lampu Ponoćno sunce obilježava ručno doradeni organdi koji doprinosi intimnoj rasvjeti

LIIVI LEPPIK

Još jednu zanimljivu upotrebu tkanine za potrebe rasvjetnog tijela osmislila je Liivi Leppik dizajnirajući lampu Ponoćno sunce, inspiriranu bijelim norveškim ljetnim noćima. Konstrukcija lampe sastoji se od fiberglasa, a omotana je slojem ručno doradenog organdija kojim dizajnerica postiže dojam suptilne i prozirne trodimenzionalnosti rasvjete. Ova zidna lampa idealno pristaje u moderne interijere doprinoseći intimnosti prostora.

sastavljate sami, kao i Kolijevku Pavela Sidorenka i košaru Kapsuke Liise Tool. Jedna je od nada za buduć dizajnerski brend namještaj Fellin produkt dizajnera Sixten Heidmets i Sirli Põllumäe. Većinu kolekcije dizajnirali su od šperploče, a iz nje se izdvaja multifunkcionalan i duhovit predmet - Životinja, koja istovremeno služi kao spremište, vješalica i vjerni prijatelj djece u igri. Na dječju je sobu mislila i Karin Luuk dizajnirajući interaktivnu kolekciju tapeta Estonska šuma, na čijoj osnovi djeca i odrasli mogu zajedno stvarati svoje blisko okruženje, igrati se i oslobadati od rutine.

Nezapaženo nije prošla ni lampa Svjetlosna pisma Elne Kaasik, čije sjenilo ona plete od recikliranog novinskog papira. Od plastificiranog papira Pavel Sidorenko iz dizajnerskog studija Keha3 oblikovao je viseći luster 360%, čiji je svaki dio funkcionalno osmišljen. Luster samostalno slažete iz jedne okrugle površine papira, a sastavljen pruža blago i umirujuće osvjtljenje.

Novu koncepciju modernog estonskog stanovanja prošle je godine ponudila inovativna kompanija EasyHome, za koju je arhitekt Sten Ader dizajnirao modele montažnih drvenih kuća, nagrađene Prvom nagradom na arhitektonskom natjecanju Najbolji estonski objekti od drvene konstrukcije. Koncepcija jednostavnog doma zamišljena je u minimalističnoj formi objekta s prostranim terasama i velikim staklenim površinama, a mogućnost ugradnje navi-tehnologije omogućuje rotiranje objekta oko svoje osi ovisno o tome želite li sunce na svojoj terasi od zore do sumraka ili pak zaštititi jednu stranu kuće od udara oluje i kiše.

Na kraju, Estonija za opremanje doma posjeduje sve industrijske grane koje brzim koracima osvajaju Europu. Spomenimo samo Balteco, proizvođača kupaonske opreme prisutnog u 17 europskih zemalja, za koji dizajniraju Matti Öunapuu, Tiit Liiv, Aivar Habakukk i Harri Elrich. Estonski dizajn, zajedno s arhitekturom, pozvan je da sudjeluje u izgradnji moderne Estonije svjesne potrebe za definiranjem suvremenog identiteta vlastitim prirodnim resursima, proizvođačima i stručnjacima. Poput svojih nordijskih susjeda, svoj rast temelji na znanju, kreativnosti i otvorenosti za inovativna rješenja, postajući na međunarodnom planu sve cjenjeniji.